

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXIX

5/1995

Obsah

- P. Eliáš:** Stabilita ekosystémov z pohľadu novej ekologickej paradigmy . . . 229
- M. Huba:** Trvalá udržateľnosť ako možné východisko z dilemy medzi nestabilnou produktivitou a neproduktívnou stabilitou 230
- V. Kopecká, I. Míchal, J. Plesník:** Vymezovanie zón zvýšenej péče o krajinu - princípy a perspektívy. 235
- E. Nováková, J. Horký:** Územní systémy ekologickej stability a jejich zpracovatelé 240
- H. Ružičková:** Hodnotenie nelesnej vegetácie v metodike ÚSES. 244
- J. Löw, E. Zimová:** Projektovanie skladebných častí ÚSES 247
- M. Ružička, T. Hrnčiarová:** Metóda klasifikácie ekologickej stability územia . 249
- M. Ružička, T. Hrnčiarová:** Ekologická stabilita územia východného Slovenska . . . 255
- Z. Izakovičová, P. Barančok:** Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Dunajská Streda 260
- P. Tremboš:** Krajinnokoekologické regulatívy ako efektívny nástroj územného plánovania v SR 265
- Z. Bedrna:** Aplikácie vápenatých hnojív a ochrana životného prostredia . . . 268

Tribúna

- L. Halada, J. Topercer, V. Kartusek, P. Mederly:** Systém ekologickej kvality krajiny - ďalší prístup k manažmentu krajiny 271

Kontakty

- J. Králik:** Regionálne územné systémy ekologickej stability - metodika a prax 274

Ekologická stabilita - idea a její zhmotnění

Československý koncept ekologickej stability zkoncentroval v průběhu sedmdesátých a osmdesátých let úsilí ekologických kruhů té doby. Bylo to úsilí formované rozporem mezi niterným pocitem odpovědnosti zachovat v přírodě vše cenné a na existenci ohrožené a současně srdcem i rozumem velenou potřebou v přírodě již přetvořené v krajinu lidí uvážlivě hospodařit a citlivě řídit procesy nastartované a vyladěné generacemi předků.

Stojí za zmínku, že i v podmínkách tehdejšího Československa se podařilo skloubit výzkumnou tézi s politickou vůlí a prosadit koncepci ekologickej stability do ideologických sfér. Není třeba stydět se za toto úsilí, byť efekty neodpovídaly vynaložené námaze. Hlavním ziskem byl nakonec čas, kdy tato myšlenka mohla zrát v myslích těch, kteří ji nyní naplňují. Vznikl tak systém, jenž se nyní ukazuje být dobře kompatibilní s celkovou koncepcí evropské sítě ekologickej infrastruktury.

Nové podmínky posledních pár let dovolily jednu z vůdčích idejí již historického československého ekoprogramu dotáhnout do legislativní, projekční, technické i ekonomické koncovky. První nabyté zkušenosti ukazují, jak v podmínkách Slovenské republiky, tak v podmínkách České republiky, přednosti i úskalí praktické realizace konceptu ekologickej stability, jenž byl poprvé formulován téměř před dvaceti lety.

Vysoká aktuálnosť problematiky územných systémov ekologickej stability (ÚSES) sa odráža v medzinárodných aktivitách venovaných biotopom, ekologicky významným krajinným prvkom a biodiverzite. Vedecká konferencia Slovenskej ekologickej spoločnosti, ktorá sa konala v apríli 1995 za účasti hostí z ČR, potvrdila skutočnosť, že rozpracovanie ÚSES predstavuje významný prínos pri uplatnení ekologickej poznatkov v praxi. Súčasne však poukázala na možnosti a spôsoby zdokonalenia teoretických a metodických prístupov. Konštatoval sa tiež do určitej miery odlišný prístup pri tvorbe ÚSES v ČR a SR, čo pri vzájomnej konfrontácii môže prispieť k obohateniu a skvalitneniu celého procesu tvorby a využívania ÚSES v oboch republikách.

Volba cesty se zdá být správná. Volba dalších kroků může být ulehčena pohledem zpět i rozhlédnutím se okolní Evropou.

Miroslav Martiš, Milan Ružička

Aktuality

- P. Eliáš: Územný systém ekologickej stability z hľadiska ekológie 227
 P. Lím: EKOTOPFILM '95 228
 M. Kozová, J. Drdoš: Slovensko-americký seminár 276
 P. Eliáš: Trvalá udržateľnosť ekosystémov - ekologické a ekonomické faktory 277
 M. Círanová: Úcta k životu 278
 I. Beseda: Ekotoxikologický deň 279

Contents

- P. Eliáš: Stability of Ecosystems from the View of New Ecological Paradigm 229
 M. Huba: Sustainability as Potential Outcome from the Dilemma between Unstable Productivity and Nonproductive Stability 230
 V. Kopecká, I. Míchal, J. Plesník: Delineation of Particular Landscape Management Zones - Principles and Perspectives 235
 E. Nováková, J. Horký: Territorial Systems of Ecological Stability and their Authors 240
 H. Ružičková: Evaluation of Non-Forest Vegetation in the Methodology of TSES 244
 J. Löw, E. Zimová: Designing of Territorial System of Ecological Stability (TSES) Components 247
 M. Ružička, T. Hrnčiarová: The Method of the Classification of the Ecological Stability of the Territory 249
 M. Ružička, T. Hrnčiarová: Ecological Stability of the Territory Eastern Slovakia 255
 Z. Izakovičová, P. Barančok: Regional Territorial System of Ecological Stability of District Dunajská Streda 260
 P. Tremboš: Landscape-Ecological Regulations an Efficient Way of Territorial Planning in the Slovak Republic 265
 Z. Bedrna: Application of Lime Fertilizers and Environmental Protection 268

Tribune

- L. Halada, J. Topercer, P. Mederly, V. Kartusek: The System of Ecological Quality of Landscape - Another Approach to Landscape Management 271

Contacts

- J. Králik: Regional Territorial System of Ecological Stability - Methodology and Practice 274

Ecological Stability - Idea and Its Materialization

The effort of environmental groups during the seventies and eighties concentrated into the Czechoslovak concept of ecological stability. The efforts were formed by the discrepancy between the internal feeling of responsibility to conserve everything precious and existentially threatened in the nature and the need to manage thoughtfully the nature already transformed into the human landscape and control sensitively the processes started and tuned by ancestral generations.

It is worth mentioning even in the former Czechoslovakia the efforts to join the research thesis and political will turned out well and the concept of ecological stability was accepted by the ideological spheres. We need not feel ashamed for this effort though the results did not correspond with the endeavour. Finally, the time period allowing for the idea ripening was the major gain.

Another system was built simultaneously which differed more in terminology than in principles and which now seems to correspond well with the concept of European ecological infrastructure network.

The new conditions in several last years have allowed one of the lead ideas of already historical Czechoslovak Ecoprogramme to be finalized economically, technically and legislatively. First practical instances of experience show both the advantages and stumbling blocks on the way of implementation of the ecological stability concept in the Czech and Slovak conditions drafted twenty years' ago.

The high topic of the Territorial systems of ecological stability (TSES) reflected in the international activities gives one's attention of biotopes, ecological significant landscape elements and biodiversity. The scientific conference of the Slovak ecological society organized in April 1995, in which also guests from the Czech Republic took, confirmed the fact that TSES was an important contribution for putting the ecological knowledge into practice. At the same time, suggested the possibilities and methods for improving the theoretical and methodical approaches. To a certain degree different approach to create TSES in Czech or Slovak Republic was stated. The mutual confrontation can contribute to one another enrichment and improve the quality of the whole process to create and use of TSES in both republics.

The choice of way seems to be right. The choice of further steps can be made easier by taking a look back or around in surrounding Europe.

Miroslav Martiš, Milan Ružička

Recent news

- P. Eliáš: Territorial System of Ecological Stability from the View of Ecology 227
 P. Lím: EKOTOPFILM '95 228
 M. Kozová, J. Drdoš: Slovak-American Seminar 276
 P. Eliáš: Sustainability of Ecosystems - Ecological and Economic Factors 277
 M. Círanová: Regard for Life 278
 I. Beseda: Ecotoxicological Day 279

ENCY 1995